

Отговори на министъра на образованието и науката Красимир Вълчев, парламентарен контрол, 14 юни 2019 г.

Въпрос от народния представител Таня Петрова относно партньорство между университетите и регионите в изпълнение на регионалните планове за развитие.

МИНИСТЪР КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ: Уважаема госпожо Председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Уважаема госпожо Петрова, мрежата от държавни висши училища е създадена по замисъла си да бъде национална. Студентите са пълнолетни, могат да пътуват и да живеят на друго място. Не във всеки град, в който има потребности от специалисти, съответно пък трябва да има висши училища.

Ако мрежата от начални и основни училища е общинска, мрежата от професионални гимназии с регионално, малка част с национално значение, то мрежата от висши училища е предимно с национално значение. Това не означава, че висшите училища нямат значение за развитие на регионите. Напротив, имат и следва да имат все по-голямо значение за развитие на регионите. Това значение не следва да се гледа толкова и само като възможност да се задържат млади хора в съответния град. Сега в момента ще видите в много от общинските стратегии за развитие намерения за създаването на висши училища или на филиал с цел да се задържат младите хора.

Значението на висшите училища за развитието на регионите е много по-комплексно и то е за цялостното образователно и технологично развитие. То е свързано с интелигентната специализация на регионите, свързано е с това висшите училища да участват във всички инициативи за развитието на регионите.

Ако един чуждестранен инвеститор иска да направи голяма инвестиция или да направи стартираща компания, един от първите основни въпроси е как ще участват висшите училища. В този смисъл е много важно за развитието на регионите точно това участие на висшите училища.

Имаме професионални направления, в които в по-голяма степен можем да кажем, че сме наситили мрежата с оглед да се обезпечат всички региони със съответните кадри – такъв е примерът с професионално направление „Здравни грижи“, по което се обучават и медицинските сестри. Там например имаме голям брой центрове, в които се извършва обучението по професионално направление „Здравни грижи“, но в други

професионални направления нямаме нужда от уплътняване на мрежата – примерно „Политология“ или „Психология“.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, който в момента е за обществено обсъждане и все още не е гласуван от Министерския съвет и предложен на Народното събрание, предлагаме няколко механизма във връзка с това, което казвате.

Единият е Национална карта на висшето образование. Тази карта има за цел да определи профилната и териториалната структура на висшето образование. Имаме и професионални направления, в които мрежата е достигнала предела си на насищане, на фрагментация, имаме и други професионални направления, които могат да се открият, свързани със специализацията на регионите. Знаете, примерно в Казанлък колко концентрация на технологични предприятия има, но там нямаше висше училище. Най-близкото техническо училище беше в Сливен или в Габрово, но в самия Казанлък беше открит филиал – надделя в случая връзката с икономиката на региона, потребностите на региона.

За да участват висшите училища във всички инициативи за развитие на интелигентна специализация на регионите, те трябва да са по-свързани, по-взаимодействащи, по-отворени за партньорство – това, което вие казахте. Факт е, че имаме известен проблем със сегашния модел на академично самоуправление, който е крайна форма на затворен модел на академично самоуправление. На висшите училища не можем да им възложим задачи, не можем да им възложим изпълнението на обществени задачи. Единствената обществена задача, която можем да им възложим, е обучението на студенти по определени професионални направления чрез план-приема, но като цяло, държавата има ограничени възможности да възложи на държавните висши училища изпълнението на обществени задачи, включването в определени инициативи и така нататък. Опитваме се да променим това с възможността държавата чрез Министерството на образованието и науката да има право да възлага определен брой стратегически цели и задачи на висшите училища, като по този начин идеята е не да се месим във финансовото, административното или чисто академичното управление, а да бъдем партньори в стратегическото управление на висшите училища.

На стр. 4

Отговори на министъра на образованието и науката Красимир Вълчев, парламентарен контрол, 14 юни 2019 г.

От стр. 2

Висшите училища трябва да бъдат насърчени да участват в стартиращи кампании, трябва да бъдат насърчени да участват в различните технологични паркове, така че да осигурят развитие в съответствие с интелигентната специализация.

Предвиждаме също така и участие на общините в органите за академично самоуправление в Съвета на настоятелите, а чрез него и с право на съвещателен глас в Академичния съвет на висшето училище, така че в по-голяма степен да стимулираме партньорството. Благодаря.

Въпрос от народния представител Иван Валентинов Иванов относно резултати от националното външно оценяване на четвърти клас на територията на област Шумен.

МИНИСТЪР КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ: Уважаема госпожо Председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Уважаеми господин Иванов, националното външно оценяване на учениците от четвърти клас, проведено в края на учебната 2018 – 2019 г., регион Шумен се класира на 26 позиция със среден резултат 72,92 точки. Този резултат, макар и да подрежда област Шумен в последната тройка по успеваемост на регионите, е само с 5,9 точки по-нисък от средния за страната резултат – 78 точки.

Сравнението на класациите на регионите през последните две години показва придвижване на регион Шумен с една позиция напред, тъй като през предходната година е заемал предпоследно място.

Резултатите на четвъртокласниците, като цяло, са показателни за постигнати държавни образователни изисквания на учебното съдържание на начален етап на основното образование: по „Български език и литература“ със 72,82%, по „Математика“ – 69,68%, по „Човек и общество“ – 73,47%, по „Човекът и природата“ – 75,70%.

В регион Шумен, въпреки придвижването напред в класацията, се отчитат по-слаби резултати: „Математика“ – 2,1%, „Човек и общество“ – 3,8%, „Човекът и природата“ – 0,87%, по „Български език и литература“ резултатът е повишен с 3,93%.

Не трябва механично да сравняваме резултатите, защото те са показатели само за изхода. Това, което е заложено в Закона за предучилищното и училищното образование, е да направим така наречената оценка на напредъка. Тя обаче се прави много трудно. При тази оценка трябва да се отчете и входното ниво. Когато обаче говорим за начален етап, е много трудно да се отчете входното ниво и какви са характеристиките на учениците, които постъпват. Едно

е да обучавате – тук няма връзка с област Шумен, ще ви дам два крайни примера: училището да приеме деца, чийто майчин език не е български, не са посещавали детска градина, да ги научи да четат, да пишат, да уважават учителите, да ходят редовно на училище. Въпреки че това училище може да е с ниски образователни резултати, то е направило своеобразно геройство по отношение на тези деца.

От друга страна, има училища, които приемат деца, чиито родители са отговорни за образованието им. От две-тригодишни ги пращат на курсове, учат английски, купуват им достатъчно книжки, осигуряват им по всякакъв начин обучение. Това училище може да не е положило достатъчно усилия, но да има много добри резултати на изхода след четвърти клас, така че тези контекстуални характеристики са важни. От година и половина работим по модела, който да отчита всички контекстуални характеристики, и то на училищно ниво за съответните випуски деца. Но той е много труден за извеждане. Защо? Защото, от една страна, трябва да бъде базиран на пълна, точна, проверяема информация. От друга страна, резултатите ни от външното оценяване трябва да са такива, че да имат нормално разпределение – това е статистически термин, който да ни гарантира, че можем да изведем такава оценка на добавената стойност. За съжаление, през предходните години нямаше такава разпределение на резултатите и не можем да направим за начален етап такава оценка на добавената стойност. Вероятно ще добавим първа такава за прогимназиален етап.

Що се отнася конкретно до област Шумен – всяка област трябва да положи максимум усилия да подобри резултатите. Много са политиките, факторите, инструментите, с които се подобряват тези резултати, но основните са няколко.

Първо, по отношение на децата, чийто майчин език не е български. Най-важното е те да бъдат обхванати в детска градина. Тези, които са обхванати в детска градина, имат много по-добри резултати, много по-лесно училището успява да компенсира дефицитите, защото детската градина си е свършила работата.

Второ, може би най-важният фактор, е факторът „учител“. Ако имаме добри учители, ще имаме и добри образователни резултати, не само добри, но и мотивирани учители не само в големите градове, но и в най-малките отдалечени населени места, не само в Шумен, но и в Никола Козлево трябва да има добри учители. Към това е насочена и политиката.

На стр. 6

Отговори на министъра на образованието и науката Красимир Вълчев, парламентарен контрол, 14 юни 2019 г.

От стр. 4

Третият, може би най-важен фактор, е да бъде оказвана максимална подкрепа на всяко дете. Максимална подкрепа означава повече работа с всяко едно дете, означава допълнително обучение за преодоляване на образователни трудности. Такова сме организирали в системата на образованието – в детските градини и в училищата, и финансираме такова допълнително обучение, но е предпоставка детето, първо, да бъде записано, второ, да ходи редовно на училище. Имаме области, в които имаме голям процент деца, които определяме като рискови и които не посещават редовно училище, затова и работата по Механизма е насочена – съвместната работа на институциите вече не е толкова първоначалното записване, колкото по осигуряването на ежедневната посещаемост.

Иначе мерките за подкрепа са много в системата, но, пак ви казвам, основната работа трябва да я свърши учителят. Тя е многочасова, многодневна, многогодишна и не може резултатите да се видят от една или две години. Обикновено резултатите са проекция на натрупване на педагогически усилия от много години. Когато говорим за четвърти клас, шест години е задължителното обучение до 4 клас: четири години училищно плюс две години предучилищно. Благодаря ви.

Въпрос от народните представители Стоян Мирчев и Антон Кутев относно Национална програма „Работа на полицията в училищата“.

МИНИСТЪР КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ: Уважаема госпожо Председател, уважаеми госпожи и господа народни представители, уважаеми господин Мирчев! Министър Маринов даде подробна информация в началото на парламентарния контрол по темата.

Вие знаете, че Националната програма „Работа на полицията в училищата“ е на Министерството на вътрешните работи, като основната идея е превантивна. Възможно е да преповторя някои от нещата, които вече чухте. Както знаете, организатори на събитието са били Община Силистра, областната дирекция на МВР и Комисията за борба с противобществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Министерството на образованието и науката, както и Регионалното управление на образованието – Силистра, не са участвали в мероприятиято, нито в организирането му. Събитието не фигурира и в информацията за занимания на лицата и учениците през лятната ваканция на сайта на Министерството.

През тази година за първи път са били поканени да участват и детски градини. В разпространените плакати в градините е било упо-

менато, че става въпрос за организиране на викторини, състезателни игри и демонстрация по залавянето на престъпник.

Децата са били изведени от детска градина „Иглика“ до стадион „Доростол“ с информирано съгласие на родителите, като са били придружени от учители по групи, помощник-възпитатели, медицинската сестра на градината и част от родителите. Още в деня на инцидента с децата от детската градина, присъствали на събитието, е започнала работата с психолога на детската градина. Била е организирана и родителска среща, за да се потърси съдействие от страна на родителите.

По отношение на конкретно поставените въпроси моето мнение е, че участието на децата в това събитие не е било подходящо от гледна точка на възпитателния ефект, който споменахте. Не е било съобразено с възрастта на децата. Ние, от една страна, искаме да разширим образователната среда на децата и учениците, те трябва да участват в повече мероприятия, да посещават повече институции, да имат възможност да се запознаят с работата на повече професии. От друга страна, водач трябва да бъде принципът на предпазливост.

Също така сме водили и дебата, че трябва да облекчим административната тежест. Всяко едно извеждане от училището или от детската градина в града да не изисква задължително съгласуване с регионалните управления. Такова в случая не се е изисквало и не е направено съгласуване с Регионалното управление точно в тази посока – за облекчаване на административната тежест.

От друга страна, пак е принципът на предпазливост, който, ако повече институции съгласуват, има малко по-голяма вероятност той да надделее. Все пак най-отговорни са родителите. Родителите са дали съгласието, очевидно е липсвала и точна информация в случая.

Не мога да държа отговорно Регионалното управление, тъй като не е участвало, кмета също не мога да го държа отговорен. Директорът на детската градина е взел решението, заедно с общината, за извеждането на децата. Директорите на детските градини са в правоотношение с общината.

Изводите са, че хората в системата са склонни понякога да пренебрегнат принципа на предпазливост. Това е изводът, а съответно действията, които ще предприемем, са да инструктираме регионалните управления да обърнат внимание още веднъж на училищата и детските градини и да съгласуват извежданията от училища. На съответната директорка на детската градина да бъдат дадени конкретни указания. Благодаря.